شي جينپيڭنىڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ حيكايالارى

(باسى 2 ـ بەتتە)

چيڭحاي ژاكلدەر ۇيرمەسىنىڭ قاراپ شىعۇىندا ول بۇكپەسىز تۇردە بىلاي دەدى: "اۋىل ـ قىستاق وقىتۋشىلارىنىڭ جالپى تۇلعالىق ساپاسى جوعارى بولماۋ ماسەلەسى ءالى دە كورىنەكتى، اسىرەسە، حانزۋ ءتىلى مەن ۇلتتىق تىلدەگى قوس ءتىلدى وقىتۋشىلار كۇشى ءالسىز".

بۇكپەسىز ءسوز باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ نازارىن اۋدارادى: "كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدە الدىمەن اقىل ـ پاراسات جاعىنان سۇيەمەلدەۋ، اسىرەسە، وقۋ ـ اعارتۋ ارقىلى كەدەيلىكتەن ارىلتۋعا دەن قويىپ، وقۋ ـ اعارتۋ بايلىعىن بىركەلكىلەندىرۋ ماسەلەسىن كۇش سالا شەشۋ كەرەك، كەدەيلەردىڭ پەرزەنتتەرىن العاشقى قادامدا ـ اق سۇرىندىرۋگە بولمايدى، كەدەيلىكتىڭ ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاسۋىن توسۋ كەرەك".

تەك "كەدەيلىك" پەن "نادانداندىقتىڭ" قاتەرلى ءىنالىمىن بۇزعاندا عانا، "ءالسىز قۇس" توپىسىن قايتىپ، بيىككە سامعايدى.

ايتسەدە ۇلان ـ بايتاق جۇڭحۋا توپىراعىندا "ماتاي اسىرىنىڭ" مسالدارى كوپ كەزدەسەدى ـــ نەعۇرلىم كەدەي جەردە وقۋ ـ اعارتۋدى جۇرگىزۋ سولعۇرلىم قيىن بولادى، ءبىراق نەعۇرلىم كەدەي بولعان جەر وقۋ ـ اعارتۋدى سولعۇرلىم قاجەت ەتەدى، وقۋ ـ اعارتۋ جۇرگىزبەگەن ساين، سولعۇرلىم كەدەيلەسە بەرەدى.

مۇنداي احۋال باس شۇجي شي جينپيڭدى قاتتى قامقتىردى ـــ

"مەن ءشىنارا كەدەي جەرلەرگە بارعانمدا، كەيبىر بالالاردىڭ 7 ـــ 8 جاسقا كەلسە دە ۇيلەرىندە جۇرگەندىگىن، وقۋعا تۇسپەگەندىگىن كوردىم. كەدەي وڭىرلەردەگى وقۋ ـ اعارتۋدى، ءسوزسىز، جاندانىدىرۋ كەرەك، بالالاردى العاشقى قادامدا ـ اق سۇرىندىرۋگە بولمايدى، ولارعا تاربيە الاتىن وراي بەرىپ، داشۋەگە كىرىپ وقيتىن وراي بەرىپ، ەندى ءبىر 10 جىل، 8 جىل وتكەندە بايۋ شەبەرىنە ءىنالۇىنا، ەڭ كەمىندە، قارنى توق جۇرەتىن، ەندىگارى كەدەيشىلىك كورمەيتىن كۇنگە جەتكىزۋگە جاعداي جاساۋ كەرەك".

تەك وقۋ ـ اعارتۋ عانا كەدەي وڭىردەگىلەردىڭ سامعاۋىنا قوس قانات بىتىرەدى، "شابان ۇيرەكتەردىڭ بۇرىن ۇشۋىنا" مۇمكىندىك بەرەدى!

"اقىل ـ پاراسات ارقىلى سۇيەمەلدەۋ" ءۇشىن، ول ناقتى جاعدايدى كوزبەن كوردى ـــ 3 ساعاتتان استام ارالاپ ءجۇرىپ، چۇڭچيڭداعى اسقار تاۋدىڭ تۇكپىرىنە ورنالاسقان جۇڭ ـ ي اۋلدىق باستاۋىش مەكتەبىنە كەلىپ، وقتۋشى ـ وقۋشىلار اسحاناسىنىڭ تاماق بولمەسىن، اس ازىرلەۋ بولمەسىن مۇقيات تەكسەردى، بالالاردىڭ ۇيرەنۋ جانە تۇرمىس جاعدايىن ۇعىستى.

"اقىل ـ پاراسات ارقىلى سۇيەمەلدەۋ" ءۇشىن، ول ءادىس ـ امال قاراستىردى ـــ "كەدەي، تاۋلى وڭىرلەرگە اۋىل ـ قىستاق وقىتۋشىلارىن جىبەرۋ كەرەك نەمەسە بالالاردى سىرت جەرگە جاتاقتا جاتقىزىپ وقىتۋ كەرەك. تىم شەت ـ شالعاي جەرلەر جوننەن شوعىرلى جاتاققا جاتقىزباسا دا بولادى، جاتاقحانا ورنىنا بارۋ ءۇشىن بالالار نەشە ساعات جول باسادى، بۇل وتە قاتەرلى. وقىتۋشى جىبەرىپ، ەڭبەكاقىسىن كوبەيتىپ بەرۋ، كەزەكتەسۋ ءتۇزىمىن اتقارۋ، وسىنداي كەشىرمەنى وقىتۋشىلاردىڭ دارەجەسىن ءوسىرۋدىڭ باستى نەگىزگى ەتۋ كەرەك".

"اقىل ـ پاراسات ارقىلى سۇيەمەلدەۋ" ءۇشىن، ول ءۇمىت كۇتتى ـــ "مەملەكەت باۋلۋ جوسپارى(2014)" بەيجيڭ پەداگوگيكا داۋىرەسى گۇيجوۋ ءبىلىم اسىرۋ كۇرسىندا باۋلىنىپ جاتقان وقىتۋشىلارعا قايتارعان حاتىندا جاستارعا "وقۋ ـ اعارتۋ رەفورماسىنىڭ اتويشىلارى، كەدەيلەردى وقۋ ـ اعارتۋ ارقىلى سۇيەمەلدەۋدىڭ باستاماشىسى، وقۋشىلاردىڭ ءوسىپ ـ جەتىلۋىندەگى جەتەكشىسى بولۋعا قۇلشىنۋدى" ايرىقشا قاداعالادى.

"شابان ۇيرەك بۇرىن ۇشۋدى ويلاۋ" ۇستانىمى مەن تالابىنان بىلىنبەي تاتىمدى وزگەرىستەر تۋىلدى ـــ

"قازىر پارتيانىڭ ساياساتى وسىنشاما جاقسى، قۇلشىنا ىستەمەسەك، باس شۇجيدىڭ بەتىنە قالاي قاراماقپىز!"، ـ دەدى حىبەيدىڭ فۇيىڭ اۋدانى لۇوتۇوۋان قىستاعىندا قاراپايىم قىستاق تۇرعىنىنىڭ ءبىر اۋىزدان.

"'تەك سەنىم بولعاندا عانا، سارى توپىراقتى الىپتىنعا ءىنالدىرۋعا بولادى'، باس شۇجيدىڭ سول جالداري ايتقان وسى ءبىر اۋىز ءسوزى، راسىندا، ءدال كەلدى!"، ـ دەيدى اۋىلداستار كۇلە سويلەپ.

الاقاندا قىستاقتىڭ بەينەسى جىل ساين وزگەردى. كەزىندە تۇتاناتىنداردىڭ ايعىز ۇزىلمەيتىن شاعىن عيبادات حانا ورەكشى تورىنا تولىپ تى. "جاراتقانعا جالبارىنعانمەن، كەدەيلىكتىڭ تامىرىنا بالتا شابۋعا بولمايدى دەگەن"، ـ دەگەن ءبىر قىستاق تۇرعىنى: قۇتقارۋدى كۇتپ وتىرۋدىڭ دا ءجونى جوق، كوپشىلىك بىرگە امال قاراستىرىپ، جول نزدەپ، ورايدى يگەرۋى كەرەك دەگەن، كەدەيلىكتەن ارىلۋدىڭ تالاپتىلار تاقتاسىنا، داڭقى تاقتاسىنا كىمنىڭ اتى شىقسا، سونىڭ جارامدى بولعانى، ـ دەيدى.

وسى جىلدارى باس شۇجي شي جينپيڭ تالاي جەردە: "كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدى جىگەر ـ قايرات، اقىل ـ پاراسات ارقىلى سۇيەمەلدەۋمەن ءوزارا بىرلەستىرۋدى كۇشەيتىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدى باياندى ىشكى قوزعاۋشى كۇشكە يە ەتۋ كەرەك"، ـ دەگەن ەدى. كەدەيلىكتەن ارىلتۋ ـــ زاتتىق شارت ـ جاعدايدى جاقسارتۋ عانا ەمەس، ودان دا ماڭىزدىسى، ادامدارىدى جالپى جاقتان دامىتۋ بولىپ تابىلادى. مىنە بۇل جۇڭگونىڭ كەدەيلىككە قارسى كۇرەس تاقىرىبىنىڭ ءمانى.

(5)

اۋداندىق پارتكوم شۇجيىنىڭ "قىزمەت ورنىنا قايتا ورالۋ" اڭگىمەسى ـــ

"كەدەي اۋداندار دىڭ اۋداندىق پارتكوم شۇجيى، اۋدان اكىمى سول جەردە تابان تىرەپ تۇرۋ، جاۋاپكەرشىلىگىن سوڭىنا دەيىن ارقالاۋ، كەدەيلىكتەن ارىلتىپاينىشا 'كەتپەۋ' كەرەك"

تاياۋدا "5 شۇجيدىڭ بىرگە تۇرعان سۇرەتى" ينتەرنەت بەتىن "جاۋىپ كەتتى".

كوكتەمگى جاڭبىر سىركىرەپ تۇرعاندا، شانشيدىڭ چينليڭ ـ داباشان تاۋلى رايونىندا قىزمەت تەكسەرىپ جۇرگەن باس شۇجي شي جينپيڭ كۇلىمسىرەي باسپ، ەڭبەك ىستەپ جاتقان شاي ەگۋشىلەردىڭ قاسىنا كەلدى. ونىڭ قاسىندا شانشي ولكەلىك پارتكومنىڭ شۇجيى، انكاڭ قالالىق پارتكومنىڭ شۇجيى، پيڭلي اۋداندىق پارتكومنىڭ شۇجيى، جياڭجيايىڭ قىستاعى پارتيا ياچەيكاسىنىڭ شۇجيى بار ەدى.

السىتا ال قاراكوك تاۋلار مۇنارتادى، شاي باقشاسى كوركەم سۇرەتتەي كوز تارتادى. پارتيانىڭ باس شۇجيىنەن تارتىپ نەگىزگى ساتىدا پارتيا ياچەيكاسى شۇجيىنىڭ بويىنان ادامدار پارتيانىڭ ءار دارەجەلى باسشى كادرلارىنىڭ اۋىل ـ قىستاقتا تامىر تارتىپ، شىن جۇرەكتەن حالىق ءۇشىن ىستەيتىن قاراپايىم بقالاسىن كورگەندەي بولدى ءارى جۇڭگو كومۋنيستىك پارتياسىنىڭ ۇيىمدىق ارتقىشلىعى مەن تۇزىمدىك ارتقىشلىعىنىڭ قاينار كوزىن كورگەندەي بولدى.

ژاقىتتى 5 جىلدىڭ الدىنا شەگەرەيىك.

2015 ـ جىلى 11 ـ اي، بەيجيڭ جيڭشي قوناقجايى. بىلايعى جۇرت "تاريحتاعى ەڭ جوعارى ولشەم" دەپ اتاعان ورتالىقتىڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ، وركەندەتۋ قىزمەت ءماجلىسى وسى ارادا اشىلىپ، ورتالىق كوميتەت ساياسي بيۇروسىنىڭ تۇراقتى مۇشەلەرى توگەل قاتىناستى.

ماجلىستە ورتا، باتىس بولىكتەگى 22 ولكە (اۋتونوميالى رايون، قالا) نىڭ نەگىزگى جاۋاپتىلارى كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ جاۋاپكەرشىلىك حاتىنا سالاۋاتتى تۇردە ءوز اتتارىن جازدى. كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدىڭ اۋىر مىندەتىن ارقالاعان وسى "ءبىرىنشى باسشىلار" پارتيا ورتالىق كوميتەتىنە "اسكەري سەرت" بەردى.

اسكەري سەرت ءازىل ەمەس. باس شۇجي شي جينپيڭ تالاي رەت باسا دارىپتەپ: "اسكەري سەرت جاي ايتىلا سالعان ءسوز ەمەس، ءبىز ايتقانىمىزدى ورىنداۋىمىز كەرەك"، ـ دەگەن بولاتىن.

ولكە ورتالىقتا "اسكەري سەرت" بەرسە، ال جەرگىلىكتەگى قالالار ولكەلەرگە، اۋداندار جەرگىلىكتى قالالارعا "اسكەري سەرت" بەردى، باسىم ساتىلار بويىنشا جەتكىزىلىپ، جاۋاپكەرشىلىك ساتىلار بويىنشا بەكەمدەلدى.

وسى رەتكى ءماجلىس اشىلعانىنان كەيىن جارتى جىلداي وتكەندە، 2016 ـ جىلى 6 ـ ايدىڭ 3 ـ كۇنى دابيەشان وڭىرىنە ورنالاسقان انحۇي ولكەسى لىۋ ـ ان قالاسىنىڭ جينجاي اۋدانى اۋداندىق باسشى كادرلار ءماجلىسىن اشىپ، ماجلىستە جوعارعى ورىننىڭ قارارىن جاريالادى، پان دۇڭشۇي جولداس ەندىگارى اۋداندىق پارتكوم شۇجيى مىندەتىن وتەمەيتىن بولدى.

وسىنىڭ الدىندا ول لىۋ ـ ان قالالىق پارتكومنىڭ ورىنباسار شۇجيى بولعان ەدى.

كوپشىلىكتى قايران قالدىرعانى، 12 كۇننەن كەيىن پان دۇڭشۇي جولداس قايتا قايتىپ كەلەدى ـــ قىزمەت مىندەتى بۇرىنعىداي، لىۋ ـ ان قالالىق پارتكومنىڭ ورىنباسار شۇجيىسى، جينجاي اۋداندىق پارتكومنىڭ شۇجيى بولادى.

اسىلىندە، ءبىر ايدان استام ۋاقىتتىڭ الدىندا، باس شۇجي شي جينپيڭ جينجاي اۋدانىندا قىزمەت تەكسەرگەندە: "كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدەن قامال الۋ شايقاسىن ويداعىداي جۇرگىزۋدە كەدەيلىكتەن ورنىقتى ارىلتۋ شارالارىن قولدانىپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدىڭ باياندى مەحانيزمىن ورناتىپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قىزمەتىن بۇلجماستان مىقتى ۇستاۋ كەرەك"، ـ دەپ ايقىن ورتاعا قويادى. پان دۇڭشۇي جولداستىڭ "قىزمەتتەن كەتىپ"، قايتادان "قىزمەت ورنىنا قايتىپ كەلۋى" ءدال باس شۇجيدىڭ ءوزى بەرگەن نۇسقاۋى ەدى.

"قاتتىراق ايتار بولسام، كەدەي اۋداندار دىڭ اۋداندىق پارتكوم شۇجيى، اۋدان اكىمى سول جەردە تياناقتاپ تۇرۋى، جاۋاپكەرشىلىكتى سوڭىنا دەيىن ارقالاۋى، كەدەيلىكتەن ارىلتىپاينىشا 'كەتپەۋى' كەرەك، ارىكمىنىڭ وزىنە لايىقتى ورنى بار، تاباندىلىق تۇرعاندا عانا ناتيجە شعارۋعا بولادى". باس شۇجي شي جينپيڭ تالاي رەت باسا دارىپتەپ: "بۇل تارماق بولماسا، كىمدە بولسا سىرعاقتاپ كەتە بەرسە، وندا بۇل جۇمىس جەلگە ۇشىرىپ، سۇعا جازعانمەن بىردەي بولادى"، ـ دەدى.

2017 ـ جىلى كوكتەم مەرەكەسى قارساڭىندا، باس شۇجي شي جينپيڭ قاقاعان سۇىقتا قاراماي، حىبەي ولكەسى جاڭبەي اۋدانىنىڭ دىشىڭ قىستاعىنداعى قينىشسىلعى بار بۇقارادان حال سۇراي كەلدى. قىستاق تۇرعىنى شۇي حايچىڭنىڭ ۇيىندە اۋداندىق پارتكومنىڭ شۇجيى حاۋ فۇگو دىشىڭ قىستاعىنىڭ ءبىرىنشى شۇجيى حۋيبيندى كورسەتىپ باس شۇجيگە مالىمەت بەرىپ: "مىنا كىسى ولكە جىبەرگەن ءبىرىنشى شۇجي، ماڭىزدى رولىن ساۋلەلەندىرىپ وتىر. فوتوۋولت ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ نىسانىن ەنگىزدى، قۇدىق قازدىرىپ، جول جاساتتى، عىلمي زەرتتەۋ ورىندارىمەن، ەكتەپتەرىمەن بايلانىس جاساپ، اۋىل شارۋاشىلىق تەحنيكاسىنا باۋلىدى، نەگىزگى ساتىدا پارتيا قۇرىلىسىن كۇشەيتتى"، ـ دەدى.

"ءبىزدىڭ نىسانامىز ـــ 'كەدەيلىكتەن ارىلتىپاينىشا، قول ۇزبەۋ'". سۇ حۋيبين جالعاستى باس شۇجيگە مالىمەت بەرىپ: ول 2016 ـ جىلى 2 ـ ايدا قىستاعىمىزعا ءبولىنىپ كەلىپ ءبىرىنشى شۇجي بولدى، ءار ايدا قىستاقتا 20 نەشە كۇن تۇرىپ قىزمەت ىستەيدى، ـ دەدى.

"پويەز جىلدام جۇرۋدە پاراۋوزدىڭ كۇشىنە سۇيەنەدى". باس شۇجي شي جينپيڭ بىلاي دەدى: كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋداعى پاراۋوز ءدال پارتيا ياچەيكاسى. كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قىزمەت اترەتىن، ءبىرىنشى شۇجي جىبەرۋ، بۇل شارانىڭ ءبارى بار بولدى، ماڭىزدىسى، بەكەمدەۋ، ناقتى ونىمدىلىكتى ساۋلەلەندىرۋ كەرەك. ءبىرىنشى شۇجي كەدەيلەردى شىنايى سۇيەمەلدەيمىن دەيدى ەكەن، سول ارادا بىلەك سىبانا قىزمەت ىستەۋى كەرەك.

سۇ حۋيبين بۇل سوزدەردى ەسىندە ساقتادى.

"اۋىر كەدەيلىك ـــ قامالدىڭ ىشىندەگى قامال، مۇنداي شايقاس جۇرگىزۋگە ناعىز شايقاس جۇرگىزە الاتىن ادامدى تاڭداپ جىبەرۋ كەرەك" ـــ مىنە بۇل باس شۇجيدىڭ باستان ـ اياق بۇلجىمايتىن كوزقاراسى.

ول تالاي رەت بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: اۋىل ـ قىستاقتاردىڭ نەگىزگى ساتى پارتيا ۇيىمىن بەكەمدەۋدى كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋمەن ورگانيكالى بىرلەستىرىپ، ءبىر توپ يدەياسى جاقسى، ستيلى دۇرىس، قابىلەتى كۇشتى تاڭداۋلى جاس كادرلار مەن جوعارى مەكتەپ تاۋسقان وقۋشىلاردى كەدەي قىستاقتارعا بارىپ قىزمەت ىستەۋگە تاڭداپ جىبەرۋگە ايرىقشا نازار اۋدارۋ كەرەك.

ءبىرىنشى شۇجيدىڭ قىزمەتتى قالاي ورىستەتۋىنە قاراتا باس شۇجي شي جينپيڭ ۇنەمى ولارعا: شىنايى ىشكەرىلەي ارالاسىپ، قىستاقتا بىلەك سىبانا ىستەۋ، بۇقارامەن بىرگە ىستەۋ كەرەك، اۋىردىڭ ۇستىمەن، جەڭىلدىڭ استىمەن جۇرۋگە بولمايدى، ىستەگەننەن ىستەمەگەنى كوپ بولسا، اندا ـ ساندا ءبىر جالت ەتسە بولمايدى، ـ دەدى.

كەدەي وڭىرلەردەگى كادرلاردىڭ قىزمەتى جاپالى، باس شۇجي مۇنى كوزىمەن كورىپ، جادىندا ساقتادى.

2019 ـ جىلى جاڭا جىلعا ارنالعان قۇتتىقتاۋ سوزىندە ول مەيىرىممەن ءبىرىنشى شۇجيلەردەن اماندىق سۇرادى. حالىق گازەتى مەكەمەسىندە ول بەينەكران ارقىلى حالىق گازەتىنىڭ حىبەي ولكەسى لۇانپيڭ اۋدانى يۇيىيڭ قىستاعىندا تۇراتىن ءبىرىنشى شۇجيمەن سويلەسىپ، قىزمەت جاعدايىن ۇعىستى ءارى بۇكىل ەلدەگى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ بويىنشا قىستاقتا تۇراتىن ءبىرىنشى شۇجيلەرگە سالەم جولدادى.

"ولارعا كوڭىل ءبولىپ، قامقورلىق جاساپ، نازار اۋدارىپ، ولاردىڭ قىزمەتتەگى، تۇرمىستاعى مۇڭ ـ مۇقتاجىن، قينىشسىلعىن قۇلشىنا شەشۋىمىز، ءتۇرلى جاقتاعى ساپاسى جاقسى، شارت ـ جاعداي ازىرلەگەندەردى ءوسىرىپ ىستەتۋ، ولاردى كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شايقاسىندا جەڭىسكە جەتۋ ءۇشىن قۇلشىنا قىزمەت ىستەۋگە شابىتتاندىرۋىمىز كەرەك"، ـ دەدى باس شۇجي شي جينپيڭ.

2015 ـ جىلى 11 ـ ايدا «جۇڭگو كومۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتىنىڭ، مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شايقاسىنىڭ جەڭىسىنە جەتۋ جونىندەگى قارارىندا»: "كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ مەزگىلىندە كەدەي اۋداندار دىڭ اۋدان دارەجەلى باسشىلىق القاسىنىڭ تۇراقتىلىعىن ساقتاۋ، بەينەسى ۇزدىك، شارت ـ جاعدايعا ۇيلەسەتىندەردى سول جەردە دارەجەسىن ءوسىرۋ كەرەك" دەپ ايقىن العا قويىلدى.

باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ تىكە قامقورلىعىندا، جەتەكشىلىگىندە، 2015 ـ جىلدان بەرى بۇكىل ەلمىزدە جيىنى 459 مىڭ ادام ءبىرىنشى شۇجي بولىپ تاڭدالىپ جىبەرىلدى، قازىر 230 مىڭ ادام جۇمىس تۇرعاندا عانا ناتيجە شعارۋعا بولادى". باس شۇجي شي جينپيڭ تالاي رەت باسا دارىپتەپ: "بۇل تارماق بولماسا، كىمدە بولسا سىرعاقتاپ كەتە بەرسە، وندا بۇل جۇمىس جەلگە ۇشىرىپ، سۇعا جازعانمەن بىردەي بولادى"، ـ دەدى.

2017 ـ جىلى كوكتەم مەرەكەسى قارساڭىندا، باس شۇجي شي جينپيڭ قاقاعان سۇىقتا قاراماي، حىبەي ولكەسى جاڭبەي اۋدانىنىڭ دىشىڭ قىستاعىنداعى قينىشسىلعى بار بۇقارادان حال سۇراي كەلدى. قىستاق تۇرعىنى شۇي حايچىڭنىڭ ۇيىندە اۋداندىق پارتكومنىڭ شۇجيى حاۋ فۇگو دىشىڭ قىستاعىنىڭ ءبىرىنشى شۇجيى حۋيبيندى كورسەتىپ باس شۇجيگە مالىمەت بەرىپ: "مىنا كىسى ولكە جىبەرگەن ءبىرىنشى شۇجي، ماڭىزدى رولىن ساۋلەلەندىرىپ وتىر. فوتوۋولت ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ نىسانىن ەنگىزدى، قۇدىق قازدىرىپ، جول جاساتتى، عىلمي زەرتتەۋ ورىندارىمەن، ەكتەپتەرىمەن بايلانىس جاساپ، اۋىل شارۋاشىلىق تەحنيكاسىنا باۋلىدى، نەگىزگى ساتىدا پارتيا قۇرىلىسىن كۇشەيتتى"، ـ دەدى.

"ءبىزدىڭ نىسانامىز ـــ 'كەدەيلىكتەن ارىلتىپاينىشا، قول ۇزبەۋ'". سۇ حۋيبين جالعاستى باس شۇجيگە مالىمەت بەرىپ: ول 2016 ـ جىلى 2 ـ ايدا قىستاعىمىزعا ءبولىنىپ كەلىپ ءبىرىنشى شۇجي بولدى، ءار ايدا قىستاقتا 20 نەشە كۇن تۇرىپ قىزمەت ىستەيدى، ـ دەدى.

"پويەز جىلدام جۇرۋدە پاراۋوزدىڭ كۇشىنە سۇيەنەدى". باس شۇجي شي جينپيڭ بىلاي دەدى: كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋداعى پاراۋوز ءدال پارتيا ياچەيكاسى. كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قىزمەت اترەتىن، ءبىرىنشى شۇجي جىبەرۋ، بۇل شارانىڭ ءبارى بار بولدى، ماڭىزدىسى، بەكەمدەۋ، ناقتى ونىمدىلىكتى ساۋلەلەندىرۋ كەرەك. ءبىرىنشى شۇجي كەدەيلەردى شىنايى سۇيەمەلدەيمىن دەيدى ەكەن، سول ارادا بىلەك سىبانا قىزمەت ىستەۋى كەرەك.

سۇ حۋيبين بۇل سوزدەردى ەسىندە ساقتادى.

"اۋىر كەدەيلىك ـــ قامالدىڭ ىشىندەگى قامال، مۇنداي شايقاس جۇرگىزۋگە ناعىز شايقاس جۇرگىزە الاتىن ادامدى تاڭداپ جىبەرۋ كەرەك" ـــ مىنە بۇل باس شۇجيدىڭ باستان ـ اياق بۇلجىمايتىن كوزقاراسى.

ول تالاي رەت بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: اۋىل ـ قىستاقتاردىڭ نەگىزگى ساتى پارتيا ۇيىمىن بەكەمدەۋدى كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋمەن ورگانيكالى بىرلەستىرىپ، ءبىر توپ يدەياسى جاقسى، ستيلى دۇرىس، قابىلەتى كۇشتى تاڭداۋلى جاس كادرلار مەن جوعارى مەكتەپ تاۋسقان وقۋشىلاردى كەدەي قىستاقتارعا بارىپ قىزمەت ىستەۋگە تاڭداپ جىبەرۋگە ايرىقشا نازار اۋدارۋ كەرەك.

ءبىرىنشى شۇجيدىڭ قىزمەتتى قالاي ورىستەتۋىنە قاراتا باس شۇجي شي جينپيڭ ۇنەمى ولارعا: شىنايى ىشكەرىلەي ارالاسىپ، قىستاقتا بىلەك سىبانا ىستەۋ، بۇقارامەن بىرگە ىستەۋ كەرەك، اۋىردىڭ ۇستىمەن، جەڭىلدىڭ استىمەن جۇرۋگە بولمايدى، ىستەگەننەن ىستەمەگەنى كوپ بولسا، اندا ـ ساندا ءبىر جالت ەتسە بولمايدى، ـ دەدى.

كەدەي وڭىرلەردەگى كادرلاردىڭ قىزمەتى جاپالى، باس شۇجي مۇنى كوزىمەن كورىپ، جادىندا ساقتادى.

2019 ـ جىلى جاڭا جىلعا ارنالعان قۇتتىقتاۋ سوزىندە ول مەيىرىممەن ءبىرىنشى شۇجيلەردەن اماندىق سۇرادى. حالىق گازەتى مەكەمەسىندە ول بەينەكران ارقىلى حالىق گازەتىنىڭ حىبەي ولكەسى لۇانپيڭ اۋدانى يۇيىيڭ قىستاعىندا تۇراتىن ءبىرىنشى شۇجيمەن سويلەسىپ، قىزمەت جاعدايىن ۇعىستى ءارى بۇكىل ەلدەگى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ بويىنشا قىستاقتا تۇراتىن ءبىرىنشى شۇجيلەرگە سالەم جولدادى.

"ولارعا كوڭىل ءبولىپ، قامقورلىق جاساپ، نازار اۋدارىپ، ولاردىڭ قىزمەتتەگى، تۇرمىستاعى مۇڭ ـ مۇقتاجىن، قينىشسىلعىن قۇلشىنا شەشۋىمىز، ءتۇرلى جاقتاعى ساپاسى جاقسى، شارت ـ جاعداي ازىرلەگەندەردى ءوسىرىپ ىستەتۋ، ولاردى كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شايقاسىندا جەڭىسكە جەتۋ ءۇشىن قۇلشىنا قىزمەت ىستەۋگە شابىتتاندىرۋىمىز كەرەك"، ـ دەدى باس شۇجي شي جينپيڭ.

2015 ـ جىلى 11 ـ ايدا «جۇڭگو كومۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتىنىڭ، مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شايقاسىنىڭ جەڭىسىنە جەتۋ جونىندەگى قارارىندا»: "كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ مەزگىلىندە كەدەي اۋداندار دىڭ اۋدان دارەجەلى باسشىلىق القاسىنىڭ تۇراقتىلىعىن ساقتاۋ، بەينەسى ۇزدىك، شارت ـ جاعدايعا ۇيلەسەتىندەردى سول جەردە دارەجەسىن ءوسىرۋ كەرەك" دەپ ايقىن العا قويىلدى.

باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ تىكە قامقورلىعىندا، جەتەكشىلىگىندە، 2015 ـ جىلدان بەرى بۇكىل ەلمىزدە جيىنى 459 مىڭ ادام ءبىرىنشى شۇجي بولىپ تاڭدالىپ جىبەرىلدى، قازىر 230 مىڭ ادام جۇمىس ورنىندا، ارحيۆ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاندىرىلعان كەدەي قىستاقتار مەن پارتيا ۇيىمى ءالسىز، بىتىراڭقى قىستاقتاردىڭ ءبارىن قامتۋ جۇزەگە اسىرىلىپ، بۇقارا "پارتيا جىبەرگەن جاقسى كادر"، "كەدەيلىكتەن ارىلتىپ بايۋعا جەتەكتەۋدىڭ جول باستاۋشىسى" دەپ القادى.

(6)

جولدىڭ اڭگىمەسى ـــ

"ول شىنىمەن ـ اق بوگەتتەردى جارىپ وتكەن، تاۋ اسىپ، تاس باسقان بارىس"

"جۇڭگونىڭ كەدەيلىكتى ازايتۋ جولىنىڭ قاندای ەرەكشەلىگى بار؟"

2019 ـ جىلعى كەدەيلىكتى ازايتۋ جانە داماۋ جوعارى دارەجەللەر تالقى مىنبەرىندە بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمىنىڭ جۇڭگودا تۇراتىن جۇيەسىنىڭ سايكەستىرۋشىسى لو شىلي جوعارىداعىداي سۇراۋ قويدى.

بۇعان جاۋاپ بەرۋ ءۇشىن باسپ وتكەن جولدارىدى ويعا الۋ كەرەك.

50 جىلدىڭ الدىندا شانشيدىڭ لياڭجياحسىنىڭ سارى توپىراعىندا قايشالسقان ساي ـ جىرالار، شي جينپيڭ جولداس بۇقارانىڭ بەينەتىن كوزىمەن كورىپ، بۇقارانىڭ مۇڭ ـ مۇقتاجىن سەزىندى.

"زيالى جاستار العاش بارعاندا ازىن ـ اۋلاق استىقپەن قامدالاتىن، كەيىنتىنىدە ءوز ەڭبەكتەرىنە سۇيەندى، بۇقارامەن ۇقساس بولعاننان كەيىن تارشىلىق تارتا باستادى". جەرگىلىكتى بۇقارانىڭ ۇنەمى: "ماي باسادى قاڭتاردا، جۇتاڭدايسىڭ اقپاندا، شالا جانسار جاتاسىڭ ناۋرىز بەنەن ساۋىردە" دەيتىنى كوپ جىلدار وتسە دە شي جينپيڭ جولداستىڭ ءالى ەسىندە. كوكتەمگى ەگىس كەزىندە وتباسىلارىنىڭ ءبارى قالعان استىقتارىن ەگىن سالاتىن قايراتتى ەڭبەككۇشتەرگە بەرىپ، ايەلدەر بالالارىن ەرتىپ قايىر تىلەپ كەتەتىن.

"العاشىندا زيالى جاستاردىڭ وي ـ ساناسى ۇعىمدىق نارسەلەرگە تولعان، قايىر تىلەگەننىڭ ءبارىن جاقسى ەمەس دەپ بىلەتىن... كەيىن، ءۇزىمىز دە قايىر تىلەيتىنىمىزدەي كۇيگە جەتكەندە بارىپ مۇنىڭ قاندای جاعداي ەكەندىگىن تۇسىندىك، سونىمەن سىرتقا بارىپ قايىر تىلەيتىنىمىزگە ىرىقتىلىقپەن جول كۇالىگىن اشىپ، تانىستىرۋ حاتىن جازىپ بەرەتىن بولدىق. سول كەزدە بۇل جايتتەر بىزگە قاتتى اسەر ەتتى، دىقاندار قانشاما ماشاقاتتى ەكەندىگىن سەزىندىك".

نەشە ونداعان جىلدان كەيىن، شي جينپيڭ جۇڭگونىڭ مەملەكەت ءتوراعاسى رەتىندە امەريكاعا ساپارلاي بارعاندا، ۋاشينگتون شتاتىندا جەرگىلىكتى ۇكىمەت پەن امەريكادا دوس توپتاردىڭ وتكىزگەن بىرلەسكەن قارسى الۋ قوناعاسىندا دۇنيە جۇزىنە ءۇزىنىڭ سول جىلداعى قاراپايىم ارمانىن بۇكپەسىز بايانداعى: "مەن اۋىلداستاردى ەتكە ءبىر تويدىرۋدى، ونىڭ ۇستىنە ولاردىڭ ۇنەمى ەت جەي الاتىن بولۋىن ەرەكشە ارماندايمىن".

وسىنداي ماشاقاتتى جولدى باسقاندىقتان كەدەيلىككە سايىس جاريالاۋ سەنىمى وسىنشاما بەرىك بولدى. باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ ءوزى ايتقانىنداي: "جۇڭگونىڭ نەشە ونداعان جىلدان بەرگى كەدەيلىكتى ازايتۋ ءىسىنىڭ ايىق الىسىن ويعا السام، مەنىڭ تەرەڭ ءتول تۇسىنىگىم بار".

جۇڭگو كومۋنيستىك "جالپى بەتتىك جەڭىسكە جەتپەينشە تىنبايتىن" ايبىندى ۇادەسىمەن سان مىڭداعان "لياڭجياحىنىڭ" ەسكى بەينەسى جاڭالاندى ـــ "اسفالت جول جاتقىزىلدى، اۋىلداستار تاس كەرپىش ۇيلەرگە كوشپ كىردى، ىنتەرنەتتەن پايدالاندى، قارتتار نەگىزگى زەينەتكەرلىكتەن يگىلىكتەندى، قىستاق تۇرعىنداريىنىڭ ەمدەۋ قامسىزداندىرۋى بار، بالالار تاماشا تاربيە الادى، ارينە، ەت جەۋ الدەقاشان ماسەلە بولۋدان قالدى.

فۇجيانىنىڭ شوۋنيڭ اۋدانى شياداڭ اۋىلىنداعى تاۋ جولى ادامدى تەبىرەنتەتىن وتكەن ىستەرگە كۋا ەدى.

30 جىلدىڭ الدىندا شياداڭداعى تاۋ جولى ءىىر ـ ءىىر، ويلى ـ قىرلى ەدى، شي جينپيڭ جولداس بۇقارانى باستاپ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدىڭ جولىن نزدەستىرۋگە كىرىستى.

"ول ارا ەرەكشە شالعاي، اتتاپ باسۋ قيىن بولعاندىقتان جوعارىنىڭ كادرلارى وتە از باراتىن، ايماقتىق پارتكومنىڭ شۇ